

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum XVI. Ad Apostolicam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

2. *Qui alienus à mente professionem fecit, Religiosus ut fiat, debet de novo profiteri, postquam ad se redijt.*

3. *An & quando tempus amentia in probationem computari debeat, & possit?*

Notandum primò. Licet is, qui repugnantia proponit, audiri non debeat *cap. sollicitudinem 54. junctâ Gloss finali de appellation.* secundum aequitatem tamen Canonicam Papa annuit petitioni, sub conditione, si ea pars propositionis, ex qua petitio, & actio rectè formata est, vera existat, videlicet, quòd tum mentis impos fuerit, cum habitu monastico fuit indutus.

Notandum secundò. Si quis alienus à mente professionem fecerit, ad se rediens Religiosus ut fiat, necesse est, eum de novo profiteri, voluntate spontanea. Ita *Abbas hic n. 4. Sylv. verb. r lig. 5. q. 2. Sanchez lib. 5. M. c. 4. n. 53. contra Hostiensem, & Iannem And. hic n. 2.* existimantes, satis esse, si per taciturnitatem, seu non contradictionem professio rata habeatur; sed contrarium sumitur *ex hoc cap. opus esse, ut postea vel expressè sit professio, vel tacita, v. g. per exercitium actus proprii professorum: novo autem Trid. jure necessarium est, ut anno continuo, dum sanà mente aliquis est, in probatione steterit, quo expleto, si novitius in furorem incidit, & postea ad mentem redijt, statim professionem facere potest, seu expressam, seu tacitam, v. g. assumptione habitus proprii professorum, & sine tridui gestatione, uti suprâ notavi, & tradit Sanchez c. 1. 5. c. 3. n. 24. & cit. n. 53. in cap. 4.*

Quartit Sanchez eodem c. 4. v. 54. si aliquis, dum sanæ mentis fuit, ad probationem admittitur sit, sed corrente anno in amentiam lapsus, & postea sibi restitutus, an tempus amentia in probationem computari debeat? Responder rectè, & sequitur *Barbosa n. 3.* si fit ordinaria phrenesis, quæ morbo laborantibus supervenit, & non diu durat, non interrumpi novitiatum; secus si fit dementia extraordinaria, quæ sine alio morbo incidat, & diu durat

v. g. mense integro, tunc probationem non omnino quidem cessare (sicuti cessare infra dicam, si quis mutatâ voluntate ex religione discedat) sed interrumpi, ac veluti dormire, ut tempus istud computandum non sit, sed perinde se habeat, ac si non intercesserit, ideòque postea suppleendum, sive tantundem anno addendum, prout de interruptione præscriptionis dicitur *in L. 3. Cod. de præscriptio. 30. vel 40. annorum.* & explicavi *l. 3. 10. l. c. 8. v. 19.*

CAPITULUM XVI.

Ad Apostolicam.

PARAPHRASIS.

Ex hoc cap. habes notandum, quòd secundum Monachorum instituta tempus probationis regulariter fuit annus, uti sumitur ex Regula S. Benedicti 58. & c. 1. *causâ 17. q. 1.* Interdum verò biennium requirebatur, uti videre est apud *S. Gregorium ad Episcopum Neopolitanum, & refertur in c. Monasterijs 6. causâ 19. q. 3.* At verò idem S. Greg. relatus *in c. 1. dist. 53.* triennij probationem exigit in viris militaribus, si Religionem ingrediantur; ita in insulis alperioribus *supra c. 5. hoc tit.* quare *Glossa in cit. cap. 1.* putat, tempus istud probationis fuisse arbitrarium, vel rationem habitam fuisse, num conditio, & vita hominis esset cognita, nec ne, ut plus, vel minus temporis requiretetur, secundum *Hostiensem relatum in Gloss. Marginali cit. cap. 1. dist. 53. Gloss. in cit. cap. 1. causâ 17. q. 2. argum. c. ultimi eadem quæsti. 2.* videri potest *Azor t. 1. l. 12. c. 2. q. 6. Suarez 10. 3. de Religione 15. c. 12. n. 11. Trid. sess. 25. c. 15. de Regul.* universim præscriptus est annus professionis, & ita quidem, ut eo non præmissio professio nullam penitus vim habeat, in quomutatur jus antiquum, secundum quod illicita quidem erat ad Religionem admittio ante probationis annum (nisi necessitas

tas excuset) attamen valida, uti in hoc casu dicitur.

SUMMARIUM.

1. Arbitrarium fuisse videtur de jure antiquo tempus probationis, sive Novitatus.
 2. Fuit autem de jure Tridentini annus probationis, decretus, partim in favorem novitij, partim in favorem Religionis.
 3. Quo tempore in bissextili anno professionem quis facere possit?
 4. Annus probationis an debeat de momento in momentum computari?
 5. Pluribus ostenditur, quando dies cepta pro completa habenda sit, & quando non.
 6. Num annus probationis necessario sit continuus?
 7. Num interruptio modica annum probationis vitiet?
 8. Neque tamen necessarium est ad continuandum probationis annum semper in Monasterio novitium degere.
 9. Qui post expletum probationis annum recedit, & postmodum poenitentia ductus iterum redit, poterit de jure communi profiteri sine nova probatione.
 10. Qui professus in suo ordine transit ad aliam Ordinis alterius regulam, utrum praemittere debeat in illo Ordine probationem ante factam ibi professionem?
- N**Otandum primò. Probationis annus decretus fuit partim in novitij favorem, ut prius experiatur Religionis regulam, & vitæ institutum, ne inconsultò promittat, cujus eum postea poeniteat; partim in favorem Religionis & Monasterij, ut prius experiatur vitam, & mores hominis, ne si facile recipiat inquietum, & immorigerum, is toti corpori, seu congregationi molestias, & incommoda creet. Tametsi verò olim in utriusque partis favorem statutum erat, ut probationis an-

nus per utriusque partis renunciationem tolli, aut relaxari poterit, saltem validè, interdum etiam licitè: id tamen hodie in Trid. correctum est, & meritò quidem, cum annua probatio præcipue ob Religionis bonum sit constituta, & jure publico decretis, juri autem publico privatorum prædictis, aut renuntiationibus præjudicari non potest *c. si diligenti 12. de foro compe.*

Dubitatur primò. Sialiquis anno 16. Kalend. Martij probationem ceperit, anno sequente, qui est bissextilis, probationem edere possit primo sextili die; an verò alterum diem expectare debeat? Evidensque dubitatio locum habet in aetate annorum 16. ad professionem requisitorum, uterque dies in bissextili computandum, uterque dies in bissextili computandum. Affirmat Sanchez lib. 2. de Mat. d. 24. n. 22. expectandum esse, & computandum utrumque diem, quia pro eodem labor *c. quævis 14. de verborum significat.* & sumpto argum. ex *Lege 3. §. non. ff. de min.* ubi dicitur ad compleendam aetatem 25. annorum in ordine ad petendam restitutionem in integrum, nihil vetere, aut quispiam in die bis sexto primo, an posteriori natus sit, quia uterque pro uno habetur, verum autem videtur, si 24. anna quispiam compleat in die bissexto, non videre est apud *Molin. 10. 2. de juri. d. 17. n. 2. Sanchez loco cit.*

Contrarium rectius docet *Henric. 1. d. 1. c. 19. Barbosa hic n. 6. pro Ordibus suscipiendis, & religiosa professione.* Ceterum in computatione anni competentis ad aetatem legitimam numerandam non esse alterum diem bissexti probatur, quia licet dies bissextus uterque computari possit, ac debeat in favorabilibus, quando talis computatio diei utriusque auget concessum favorem, aut odium diminuit, sicuti aperte constat ex *Lege 2. ff. de diversis temporibus præfixis* videlicet in terminis, seu iudicialibus dilationibus, in actionibus, quæ tempore finiuntur, & usucapionibus, in quibus dies uterque intercalaris prodest, si certa numerus dierum definitus sit, v. g. milite-

tra 30. dies pretium solvatur &c. in hoc casu certum etiam est, diem intercalarem in numero computandum. Quae de re *Flaminii de resig. beneficiorum l. 1. 2. q. 8.*

Attamen non ita computatio fieri debet, sed satis est in anno bissextili dies numerari 365, si materia odiosa sit; ne si plures dies, sive, quod eodem recidit, uterque dies bissextilis computandus sit, favor concessio- nis minuatur, vel odium, & onus augeatur, uti constat ex *L. cum hares 4. §. Stichus ff. de statu liberis*, ubi dicitur, si Stichus libertas relicta sit, postquam uno anno ser- vierit, & annus sit bis sextus, satis esse, si computentur dies 365, & hanc esse receptam doctrinam, vi dere est apud *Gloss. Abbat. & alios in cit. c. quasivit. Sylvest. v. aras q. 3.* Cum itaque in computatione anni probatio- nis vel annorum 16. ad complendam aeta- tem pro professione utriusque diei bissexti computatio odiosa fiat, libertatem profiten- di restringens, ideo sufficit, si annus proba- tionis, vel annus 16. aetatis in anno bissex- tili compleatur, priorem bissextum compu- rare, atque in eo profiteri, idque confirmat ex *Lege cum Bissexium 98. ff. de verb. signification.* ubi expressè habetur, si ali- quis natus sit anno bissextili, sive in priore, sive in posteriore bissexto natalem ejus in communibus annis fore 6. Kalend. Martij. Si autem annus bissextilis incidat, natalem ejus fore in die bissexto priore, non posteriore.

Dubitatur secundo. Num annus proba- tionis, qui in Trident, requiritur, intel- ligi debeat strictè, & de momento in mo- mentum, ita, ut si aliquis habitum induerit, probationemque cepit die 17. Decem- bris 1630. post meridiem: revoluti anno professionem edere non possit die 17. De- cembri ante meridiem, an verò dies ulti- ma cœpta videlicet 17. Decembris hujus an- ni 1631. habeatur pro completa, ita, ut ipso mane professionem edi nihil obster. Hanc quaestionem tractavit *Sanchez l. 2. de Matr. d. 24. n. 24.* & amplexus est eam sententiam, diem cœptam non haberi pro

completa, & tempus computandum de mo- mento in momentum *argum. l. 3. ff. de min.* ubi dicitur, tempus 25. annorum, quod minori datur ad petendam restitutionem, in integrum computandum esse à momen- to in momentum, ita, ut si natus fueris anno 1606. die 17. Decembris hora 1. po- meridiana usque ad annum 1631. diem 17. Decembris horam 1. pomeridianam, pro minore habendus sis, in ordine ad juris be- neficia concessa. Confirmatur ex eo: quan- do tempus determinatur incipiendo à cer- ta die, computari id debet de momento in momentum secundum doctrinam *Burto- li in L. pater §. sexaginta ff. ad Legem Ju- liam de adulterijs. Gomez ad Legem Tauri 70. n. 25.* idemque docent *Sanchez c. l. & Mol. t. 2. d. 573. n. 2.* de annis 16. ad pro- fessionem requisitis, computandos esse de momento in momentum, seu in punctum temporis, in quo aliquis natus fuit, ita, ut ante illud punctum revolutis annis 16. à nativitate professio facta vires non habeat.

Arbitror cum *Rodrig. to. 3. q. 15. a. 4.* contrarium in utroque casu dicendum, vi- delicet diem cœptum habendum esse pro completo. *argum. Legis quâ aetate §. ff. qui testamenta facere possint*, & dixi supra in *c. cum virum 12. hoc tit.* quòd ita senti- endum de facultate testamenti condendi, puberi concessa; item de facultate sponsa- lia contrahendi, post completerum septen- nium, & matrimonij contrahendi comple- to anno 14. ut dies cœpta habeatur pro completa, sicuti fatetur *Sanchez l. 1. d. 12. n. 2. & 4. & cit. d. 24. n. 22. Covar. in 4. Decret. p. 1. c. 2. n. 2.* etenim ita licet argu- mentari: si casus aliquis in jure decisus non sit, à similibus casibus decisus rectè sit ar- gumentatio, ut docent *DD. ff. de Leg. Le- ge non possunt*, & alijs, cum itaque casus iste de testamenti factione in jure decisus sit, ex quo ob similitudinem rationis idem docent *DD. de sponsalibus, & matrimonio carnali*, cur non idem dicere liceat de ma- trimonio spiritali, seu professione, quip- pe cujus non minor in jure favor existit?

E e e

idem

Idem quoque est de computatione annorum ad Ordines suscipiendos, prout indicat *Henriques l. 2. c. 10. in comment. l. K. Gloss. in Lege cum Bisextum 98. verbo intercalatur ff. de verb. signif.*

Inde argumentor, si alicui per Legem, aut iudicis sententiam prohibeatur, ne usque ad certam ætatem, vel usque ad annum completum aliquid faciat, præsertim, si ejus faciendi libera facultas esset, nisi lex, aut sententia prohiberet, tunc dies cæpta habenda est pro completa. *cit. L. qua ætate.* Ubi *Gloss. & DD.* communiter rationem dant, quia talis coarctatio facultatis, puta testamenti condendi, odiosa est, & ideo restringenda potius, quam extendenda, ut satis sit ad tempus complendum, si dies ultima advenerit, licet finita non sit. Pari ratione, si iudex, vel lex suspensionem alicui intulerit per annum continuum, adveniente die ultimo, licet non completo, relaxabitur suspensio, ut v. g. celebrare liceat summo mane, argumento eorum, quæ docet *Gloss. cap. quasvix 14. v. qui diu de verb. significatione*, licet in anno bissextili duo dies pro uno habeantur *cit. c. quasvix*, tamen in suspensionibus, aliisque odiosis unum diem sufficere ad complendum annum bissextilem *argum. leg. cum heres. §. Stichus ff. de statu lib.* At verò hic versamur in casu, cum Trident. constitutio liberam professionis facultatem restrinxit, ut valide fieri non possit ante annum probationis completum; item ante completum 16. ætatis annum: quæ restrictio ita considerata odiosa censetur, & ideo benignius est, ut dicamus, diem cæptam haberi pro completa.

Alia quasi opposita regula tradi potest ex *Lege 3. §. minorem. ff. de min.* Si lex in favorem aliquorum certum tempus decernat, intra quod quidpiam agere liceat, postea non liceat, tunc dies cæpta haberi non debet pro completa: sed computatio fiet de momento in momentum: quia favores non restringendi, sed ampliandi sunt. Exemplum habes, quod beneficium restitutio-

nis in integrum competeat minoribus, & que ad exactum 25. ætatis annum, secundum computationem momenti in momentum, *citata Lege 3. §. minor.* item 60. dies concessi marito ad accusandam uxorem de adulterio integri sunt computandi de momento ad momentum, *cit. Lege pater §. 60.* & universim loquendo, si vel à Legi, vel ab homine, id est, iudice, dilatio, vel temporis spatium concessum sit ad agendum, vel proponendum, ultima dies cæpta non debet haberi pro completa, imò dies ultima in termino concessio comprehendendi videtur *argum. Legis qui ante 13. juncta Gloss. ff. de verborum obligationibus*, nisi aliud ex verbis colligatur.

Veruntamen universalem doctrinam, quam Sanchez tradit *in cit. d. 24.* in tempore determinetur incipiendo à certa die, & hinc post 9. dies, intelligendum esse de momento in momentum, non reperit apud DD. sed contrarium apud *Baldamium ubi n. 4. C. de jure domini imperatores.* Pars autem, non posse generalem tradi doctrinam, sed attendendum, num ex modo loquendi colligi possit, quæ fuerit mensa proponentis; in dubio verò sequenda iusticia, quæ supra dixi secundum juris regulam, in 6. odia restringi, favores contrariampliari.

Ulterius in confirmationem hujus sententiæ, quam censo juribus & DD. de conformem, argumentor, si alicui per dispositionem Legis, aut hominis concessum aliquid sit, postquam annum v. g. acquisitionis transactum fuerit, tunc amplius favoris causâ non fit computatio de momento in momentum, sed dies ultima cæpta habetur pro completa *argum. L. cum heres, §. Stichus, & clarius in Leg. in usucapionibus 6. & Lege sequente Gloss. ff. de usucap.* ubi respondetur, cum per usucapionis beneficium tribuant, si aliquis triennio rem mobilem cum bonâ possederit, sufficere ad complementum usucapionis, si dies ultima sit cæpta, neque esse computationem faciendam de momento ad mo-

ad momentum : ubi clarè apparet, quomodo favor iste ampliatur, non obstante, quòd usufructus beneficium cum alterius præjudicio, quodammodo contra jus naturæ institutum sit. Ergò multò magis quando Trident. Conc. ingredientibus Religionem concedit, ut post exactum probationis annum professionem faciant, anni computatio fieri non debet strictè & scrupulosè de momento in momentum, sed moraliter ac benignè, uti est, quòd dies cœpta pro completa habeatur, cum hac in re de favore potiùs agatur, quàm de alicujus præjudicio.

Corollarium. Si Titius probationem inchoavit anno 1631. die 24. Februarij, Cajus eodem anno die 25. Februarij, Sempronius ultimo Febr. seu die 28. potest Titius anno sequente, qui est bissextilis, professionem facere manè die 24. Febr. seu in vigilia S. Mathiæ, Cajus in ipso festo S. Mathiæ; Sempronius penult. Febr. seu die 28. & quidem manè, ut dixi, non obstante, quòd probationem inchoaverit circa meridiem. Præterea si Sejus probationem inchoavit anno 1632. die 25. Febr. potest anno sequente die 24. Febr. sive in S. Mathiæ festo professionem facere; & Pamphilus, qui anno 1632. die ultima sive 29. Febr. probationem cœpit, altero anno in ultimo die, sive 28. Febr. professionem edere non prohibetur, secundum meam sententiam, quam arbitror esse ex mente aliorum Doctorum, contra Sanchez cir. loco & lib. 4. Mor. s. 4. n. 4.

Dubitatur tertio, Num annus probationis necessariò sit continuus, ita, ut si interrumpatur à Novitio, qui v. g. 6. menses in probatione steterat, postea dimissa Religione egrediatur, ac denuò mutatà sententià recipiatur, num. 6. illi menses computari possint; an verò ab initio probationem annuam inchoare oporteat. Non requiri tempus continuum, sed sufficere interruptum, tenuit Rota antiqua decis. 5. de regul. aliàs decisione 286. Durand. in speculo de statu Monach. S. 1. qualiter

concipiet libellum q. 37. n. 43. & videtur se qui Jason in L. si idem cum eodem. n. 7. ff. de jurisdictione judicum, & tumitur ex Lege Paulus 38. S. Cajus. ff. de lib. causa. ubi dicitur, si Cajus Stichum servum vendidit Lucio, ita, ut si continuo triennio servierit, eum manumittere teneatur, sed nondum exacto triennio Stichus fugit, & postea reversus est, libertatem consecuturum, expleto tempore, id est, si tanto tempore serviat, quanto in fuga fuit, sicuti Glossa & DD. intelligunt ex Lege servus 14. S. servus. ff. de statu liberi.

Sed contrarium fermè communiter tradunt in L. ult. §. quoties n. 2. ff. de pub. Abbas hic n. 9. Francus in c. 1. hoc tit. in 6. Sylv. v. Religio s. q. 4. Pertachinus in reperiario v. annus n. 10. Sanchez lib. 5. c. 4. M. n. 31. Azor 10. l. 1. c. 2. q. 8. Probatur: si enim in Lege, aliave dispositione mentio fiat anni, intelligi debet de continuo, nisi ex materia subjecta, vel præsumpta voluntate disponentis contrarium colligatur, uti ex communi docet Gutierrez l. 1. can. 1. n. 24. Azor, Sanch. l. c. Suarez t. 3. de relig. l. 5. de ingressu relig. c. 15. n. 3. ubi ait, id maxime verum esse, si terminus designetur, à quo annus computandus sit, uti videre est in Trident. s. 25. c. 15. de regul. per annum post susceptum habitum. Congruentia autem reddi debet, ut Novitius omnes, quæ toto anno offerri solent, asperitates Religionis experiat.

Ad citatam Legem Paulus respondetur, id in favorem libertatis specialiter decretum esse ex præsumpta mente testatoris; alioquin si vim, & proprietatem verbi confideremus, dici non potest, eum, qui continuo triennio servire jussus est, satisfacturum, si notabilem interruptionem fugiendo fecerit, etsi postea tempus fuga compenset. Et ita videtur sensisse Jason c. 1. ubi bene monet, hac in re multùm consideranda esse verba, & rationem statuti, v. g. si statutum sit: quicumque retinuerit Bannitum per 2. dies, solvat mille aureos; Titius autem retineat Bannitum uno die, postea dimissum,

sum, & interpositis pluribus diebus redeuntem recipiat, & iterum uno die retineat, non videtur incidere in pœnam Legis; sin autem Papa concesserit facultatem Religioso in Universitate studendi Juri Civili per totum triennium, poterit ea facultate uti, etiam temporibus interpolatis, secundum eundem Baldum in *L. non solum ff. de Excusationibus tutorum*.

7 Sed quæstio est, num interruptio modica, seu brevis moræ, annum probationis vitiet, ita, ut de novo inchoandum sit, si v. g. Novitius animo religionem deserendi, ex Monasterio, quamvis habitu retento (id enim ad quæstionem non interest, cum etiam Novitiatus interrumpatur, uti ex communi Sylv. & Sanchez testantur) discesserit; postmodum vero ductus pœnitentiâ reversus sit, & disciplina se iterum, atque obedientiæ subjecerit: asserit Sanchez cit. c. 4. n. 32. post *Lapum*, quem allegat Francus in cit. c. 1. hoc t. in 6. Navarr. l. 3. consilio 31. n. 1. de regul. editione 2.

Sed arbitror, contrarium esse probabilius, si consideratis circumstantijs mora modica sit, & si rim purgata per regressum, & pœnitentiâ, ejus rationem habendam non esse, neque Novitiatum moraliter loquendo interruptum censei; prout expressè contra *Lapum* docet Francus c. 1. & sumitur ex *Lege 3. ff. de divort. quidquid in calore iracundia vel sit, vel dicitur, non prius ratum est, quam perseverantia apparuit, judicium ansmi fuisse; ideoque per iracundiam misso repudio, si brevi reversa uxor est, nec divertisse videtur*. Et conferant huc, quæ ex communi doctrina congerit Tiraquellus in *tr. de judicio in rebus exiguis n. 68.* quod modicum intervallum non inducit rerum diversitatem & n. 98. quod propter modicum momentum non vitiat temporis tractus. Cum itaque quæstio hæc, num & modica diversione, vel egressu, Novitiatus interruptus censei debeat, in jure decisa non sit, meritò ex similibus decisis in partem benigniorem responderetur; interim tutius, &

plerumque consultius est saltem ad constitutionem hominis magis probandam, ut Novitiatus ab initio inchoandus ei impeteretur.

His adde primum, quod rectè tradit Navarrus c. consil. 32. Rodrig. l. 3. q. 11. a. 10. necessarium non esse ad continuationem probationis annum, ut semper in Monasterio Novitius degat, sed ubicunque morabitur de licentia Prælati, sub obedientia ideoque in probatione persistet.

Alterum, quod rectè tradit Gloss. verò 31. in 6. Sylv. l. c. Sanchez c. c. 4. n. 34. post expletum Novitiatus annum quicumque Religionem deseruerit, & postea iterum conceptus sit, posse eum admitti ad professionem sine nova probatione; quod etiam tunc locum habere ait Sanchez, si hinc ejusdem Ordinis, & regularis obierit Monasterium Novitius ingrediat. Si vero men ex inconstantia aliqua recesserit Novitius, plerumque expediet probationem novam, si non totius anni, saltem aliquis temporis, quatenus necessariū vitium fuerit, præmittere. Eademque ratione, si post modicum v. g. annum Novitius ad aliud Monasterium ejusdem Ordinis transfugerit, necessarium non esse, Novitiatum de novo inchoare, sed interdum consultum.

Dubitatur quartò. Si professus ad vitam alterius Ordinis aut regularis Religionis transferat, utrùm ante professionem in ea Religione, quam facere debet, probationem etiam annum necessariò præmittat. Negat Henric. l. 13. c. 40. n. 2. in com. cit. Sed contrarium est dicendum cum Navarro consil. 61. de regul. editione 2. Sa v. relig. n. 58. Rodrig. a. 11. Sanchez n. 22. nam & constitutio Trident. & ratio constitutionis hinc habet, si ad quamcunque religionem strictiorem, aut laxiorem transeat, quòd professio nova secundum regulam faciendâ sit, & ea probanda.

Porro rectè ostendit Sanchez lib. 7. de Mat. disp. 37. n. 45. & seq. non esse Novitiarum repetendum ex ea causa, quòd professio ex aliquo defectu irrita fuerit. Imò, quòd

De Regularibus & Transeuntibus ad Religionem. 405

quod nec in eo casu, in quo professio edita fuit ante expletum annum probationis, necesse sit totum annum repetere, sed supplere tantum, quod omissum est, & postea professionem ratificare, probari potest, quod neque jure antiquo Novitatus annus repeti debuerit, propter professionis vitium, cum sufficeret, eam sublato defectu ratificare, juxta *cap. significatum 11. c. cum virum 12. hoc. tit.* à jure autem antiquo recedendum non est, nisi necessitas cogat. *Lege precipimus 32. in fine cod. de appellat.*

CAPITULUM XVII.

Sicut.

PARAPHRASIS.

Clericus quidam desperans de sanitate & vita, Canonicorum Regularium habitum petit, & impetravit, sed nec ad ipsos transit, nec desit bonis suis uti, videntibus, & scientibus Canonicis: rescribit Pontifex, cogi debere ad relumendum habitum, si illum petiit, & sua se professione ligavit; nec obesse, quod tanto tempore extra Canoniam manserit; per hoc enim eum non excusari, sed potius ejus transgressionem augeri.

SUMMARIUM.

1. Qui habitum professorum petit, & assumit, de jure antiquo expressè censetur profiteri.
2. Contra Religionem prescribere non potest professus, quamvis in saeculo multo tempore vivat.
3. Diuturnitas temporis in malefactis non excusat.

Notandum primum. Si habitum aliquis professorum petat, & assumat, expressè profitendi intentione, verè professus efficitur, cum ad substantiam professionis certa verborum forma non requiratur, neque opus sit, ut

in Ecclesia, aut monasterio fiat, cum etiam foris, & in lecto fieri possit. Ita hic, & dixi in *cap. porrectum 12. hoc. tit.* Sed jure novo opus est, annum probationis continuum præcessisse.

Notandum secundum. Professus Religionem, etsi longo tempore in saeculo maneat, & bona tanquam propria retineat, nunquam tamen contra Religionem prescribere, aut vinculo, quod sibi sponte imposuit, se liberare potest. *c. quod Deo 4. c. 32. q. 3.* & tradit hic Gloss. quod Religiosus contra bonum obedientiae prescribere non possit *argum. l. 1. Cod. de servis fugit.*

Notandum tertium. Diuturnitas temporis in male factis, non excusat, sed auget culpam propter perseverantiam. *Authentica, ut nulli judicium S. 1. v. neque enim angarijs. Male enim adinventis, neque ex longo tempore confirmantur.* Et in *Lege Inficiando §. infans. ff. de furtis*, ubi Celsus ait, esse quoddam ridiculum, aliquam meliorem furis conditionem esse propter continuationem furti existimare.

Corollarium. Si professus iste in saeculo mortuus fuisset, monasterium in bonis ejus successisset: neque enim negligentia Prælati ad monasterium eum non compellentis obesse monasterio debet, uti *Abbas hic* monet. Vide *Gloss. hic v. & significat*, & quæ dicuntur in *cap. unico.*

CAPITULUM XVIII.

Licet.

PARAPHRASIS.

Rescribit Pontifex licere Religiosis ad arctiorem Ordinem vitæ melioris desiderio transire, licet Prælati contradicat, & Ordini, in quo degunt, indultum sit, ne ejus Professi transeant ad alium etiam arctiorem Ordinem; ejusmodi enim indulto solum caveri, ne Professi ex temeritate vel levitate ad alium Ordinem transvolent. Si verò dubium sit, an quis ex temeritate transire velit, an

Ecc 3

vii 2